

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Cursus Biennalis Studii Canonici, Sive Succincta Et
Methodica Sacrorum Canonum Explanatio**

Engelhard, Johann Martin

Moguntiae, 1700

Titvlvs XIX. De Probationibus.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-63255](#)

minis vi talis confessionis nequeunt condemnari,
licet possint capi, & torqueri. cap. 10 20. de testib.
l. 14. Cod. eod.

QUÆRES 6. Si quis in judicio incidenter crimen aliquod confiteatur, an etiam non instituto processu puniri possit? Resp. Assirm. cap. b.t. non tamen pœnâ ordinariâ; & sic intelligendus est canon. de manifesta, caus. 2. quæst. l. & cap. 1. de accusat. quibus inhibitetur ne quis sine accusatore puniatur. Quòd si verò auditâ criminis confessione judex ex officio novum processum instituat, & contra criminosum inquirat, pœnâ etiam ordinariam infligere poterit, uti ex cap. 2. b. t. desumunt Barbos. & Goncal. ubi Innocent. III. Canonicum, crimen simoniæ tantum inviderter confessum privavit officio & beneficio, quæ est pœna ordinaria simoniarum. cap. 11. § 37. de simonia, utique instituto novo processu inquisitionis contra confidentem, uti glossa communiter recepta interpretatur.

TITVLVS XIX.

De

Probationibus.

QUÆRES 1. Quid sit probatio, & quomodo plex? Resp. Est ostensio vel manifestatio veritatis rei alienius dubiæ. cap. 3. de test. cog. Quæ sit vel per testes, vel per instrumenta, vel per præsumptiones, vel per jurandum de quibus ordine agemus. probatio alia est plena, alia semiplena; plena est, per quam ita certificatur iudex, ut eâ solâ instructus, Controversiam firire, & pro probante sententiam ferre

ferre possit: hujusmodi probatio est quæ sit per duos vel plures testes, omni exceptione majores, vel per publicum & authenticum instrumentum. semiplena vel imperfecta probatio est, quæ etsi aliquam fidem de rei veritate judicifaciat, non tamen talem, ut eâ solâ procedere & pro probante pronuntiare possit; qualis est depositio unius testis, scriptura priyata, fama constans, libri mercatorum, &c. De quibus in præsentibus.

QUÆRES 2. An duæ probationes semiplenæ faciant unam probationem plenam, v. gr. unus testis cum famâ publica vel cum instrumento? Respond. In causis arduis præsertim criminalibus pro plenâ probatione non haberi certum est, in his enim requiruntur probationes luce meridianâ clariores *I. fin. Cod. b.t.* in causis autem minus arduis & Civilibus, duæ semiplenæ probationes conjunctæ & ad eundem finem tendentes plenè probant, ut tenet *glossa in cap. veniens de testimoniis, & Zoes. in ff. b.t. num. 10.* quæ enim singula non probant, conjuncta juvant, *Gloss. in cap. 13. b.t.*

QUÆRES 3! Quis in judicio probare debet? Resp. Est regula generalis, affirmanti incumbit probatio, *I 2. ff. b.t.* non neganti, negantis enim factum per rerum naturam impossibile probari potest, *I 23. Cod. b.t.* Affirmans autem non est solus auctor fundans se in aliquo facto quod reus negat, v. g. in numeratâ pecuniâ, sed etiam reus qui explicite quidem negat, implicitè autem aliquid assentit vel affirmat; ut v. gr. si contra testamentum exceptiat, cù quod testator non fuerit sanæ mentis; id enim negando affirmat, cum fuisse dementem, cu-

Q 5

jus

jus affinativæ probatio ipsi reo incumbit, cum quoad hanc non rei, sed actoris vices sustineat.

QUÆRES 4. An Ergò negationes probari possint? Antequam respondeam. sciendum est, triplices esse negationes, videlicet juris, qualitatis, & facti. negativa juris est, qua quis negat v.g alterum Clericum esse, cum personam standi in iudicio non habere, vel dicit, testamentum condere non posuisse, &c. Negatio qualitatis est quæ homini naturaliter & communiter inest, v.gr. aliquem mentis compotem, sobrium, & bonum esse; negativa facti est, quâ factum ab actore in iudicium deducuntur negatur. his suppositis: Respond. Negativa Juris probari potest & debet; partim quæ sunt de genere communiter permisorum licet & legitimè facta esse præsumuntur, donec probetur contrarium. Resp. 2. Negativa qualitatis similiter probari debet, quia qualitas quæ universaliter inest homini, semper præsumitur adesse. Ad 3 tum Resp. Sub distinctione, vel enim negatur factum absolute & simpliciter sine determinatione ad certas circumstantias loci vel temporis, v.gr. non occidi, non accepi mutuum; & talis negatio non alter quam per juramentum negantis probari potest, vel negatio includitur certis circumstantiis loci, vel temporis, v.g. si Cajus neget se Calendis Maji à Titio Moguntiæ accepisse mutuum; hanc negationem suam probabit, si docuerit, se Calendis Maji Moguntiæ non fuisse. & si petierit, ad probandum admittendus erit.

QUÆRES 5. Qualis debet esse probatio, ut secundum eam judex judicare possit? Resp. Probato debet esse talis, ut evidenter constet, intentio:

tentionem actoris esse veram ; intellige quoad modum probandi, non quoad rem ipsam à parte rei ; hinc si quis intentionem suam per duos testes probabit, judici de rei veritate evidenter constabit, licet interim testes subornati à parte rei falsum dederint testimonium ; & vitalis probationis tenetur Iudex pro probante pronuntiare , cum secundum allegata & probata judicare dabeat.

TITULUS XX.

De

Testibus & Attestationibus.

Et

TITULUS XXI.

De

Testibus cogendis.

QUÆRES 1. Quid requiratur in teste , ut ejus depositio juvet producentem ? Resp. In personâ testis requiritur idoneitas , id est, debet esse, omni exceptione major, & à testimonio ferendo nec à lege nec à canone repellî, *cap. 1. de testibus. 5l. 1. §. 1. ff. cod.* idoneus autem in omnibus supponitur, nisi contrarium probetur, quia editum de testibus est prohibitorium, quod generaliter ad testificandum omnes denotat habiles , qui specialiter non prohibentur.

QUÆRES 2. Quinam à ferendo testimonio repellantur ? Respond. Eos in triplici esse differentiam ; aliqui enim prohibentur omnino , alii pro vel contra certas personas ; alii in certis tantum